

HÁTTÉRANYAG A PARTNER GYERMEKE ÖRÖKBEFOGADÁSÁRÓL SZÓLÓ SZAVAZÁSHOZ

2009. szeptember 9.

A JELENLEGI HELYZET

A hatályos Csjt. – és a kérdéses zárószavazás előtti módosító javaslat elfogadása esetén az új Ptk. is – csak házastársak esetén teszi lehetővé, hogy az egyik fél korábbi párkapcsolatából származó gyermekét a szülő partnere örökbefogadja. Ennek a diszkriminatív szabálynak az az eredménye, hogy hiába neveli együtt a pár hosszú éveken keresztül a gyermeket, a gyermeket mégiscsak az egyik őt nevelő szülőhöz köti törvényes kapcsolat. Hiába nevelkedik a gyermek akár hosszú éveken keresztül a nem házas szülők felügyelete alatt, a vérszerinti szülő akadályoztatása (megbetegedése, elutazása) esetén az élettárs még a gyermekkel kapcsolatos legegyszerűbb ügyet sem intézheti el. További probléma, hogy a vérszerinti szülő halála vagy a kapcsolat felbomlása esetén a gyermeket hosszú időn keresztül nevelő szülő kirekesztődhet a gyermek életéből, a gyermek állami gondozásba kerülhet. Hiába szeretne a pár az ilyen helyzetekre felkészülni, ezt a törvény nem teszi lehetővé, mivel megtiltja az élettársak számára a partner gyermekének örökbefogadását. Ez a szabályozás egyaránt érinti a különnemű élettársakat és az azonos nemű élettársakat/bejegyzett élettársakat.

A MÓDOSÍTÓ JAVASLAT TÖRTÉNETE

A magyar LMBT szervezetek a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvény, illetve az új Ptk. vitájában következetesen azt képviselték, hogy az örökbefogadás és különösen a partner gyermeke örökbefogadásának kizárása indokolatlan hátrányos megkülönböztetés. Ennek kapcsán több beadványt is eljuttattak az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumhoz. A 2008. december 22-én dr. Gadó Gábor szakállamtitkár úr és dr. Draskovics Tibor miniszter úr részvételével megtartott egyeztetésen a Minisztérium egyértelműen kiállt a partner gyermekének örökbefogadása mellett, megemlítve, hogy a törvényjavaslat gyors elfogadása érdekében a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvényben nem, de az új Ptk.-ban támogatják ennek lehetővé tételét.

Ennek megfelelően Frankné dr. Kovács Szilvia, Dr. Szabó Éva és Dr. Szép Béla MSZP-s képviselők T/5949/165. (visszavonva), illetve T/5949/236. számon módosító javaslatot nyújtottak be, amely mind az élettársak, mind a bejegyzett élettársak esetén lehetővé tette volna, hogy a partner örökbefogadja élettársa/bejegyzett élettársa vérszerinti gyermekét. A módosító javaslatot az előterjesztő a bizottsági viták során támogatta, a módosító javaslatot valamennyi érintett bizottság (Alkotmányügyi, Emberi jogi, Gazdasági, Ifjúsági bizottság) többsége támogatta. A módosító javaslat szerepelt a Kormány álláspontját tükröző támogatott sorban (T/5949/412. iromány, a T/5949/338. bizottsági ajánlás 234, 237, 239, 245, 248, 250, 253, 255, 256 sora), és az Országgyűlés 2009. március 30-án 204:154:8 arányban megszavazta.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium most az Országgyűlés által már elfogadott módosító javaslat visszavonását kéri az Országgyűléstől (T/ 5949/416. sz. módosító javaslat 78–80, 83–85, 87,

88. pontok). Mint arról szervezetünket a Ptk. zárószavazása kapcsán 2009. május 19-én tartott konferencián az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium tájékoztatta, az elfogadott módosító javaslat visszavonására a Szociális és Munkaügyi Minisztérium ellenállása miatt kerülne sor.

ÉRVEK A ZÁRÓSZAVAZÁS ELŐTTI MÓDOSÍTÓ JAVASLAT ELLEN:

- a javaslatot az Országgyűlés egyszer már elfogadta, semmilyen új szempont nem merül fel, ami miatt azt most vissza kellene vonni;
- a javaslat elfogadása házszabály ellenes, mert nem koherenzia-zavart elhárító, hanem érdemi módosításról van szó;
- a gyermek érdekét az szolgálja, ha mindkét őt nevelő szülőjéhez törvényes kapcsolat fűzi;
- az örökbefogadás más változatához képest itt nem merül fel, hogy a gyermeknek mi a jobb, ha azonos vagy külön nemű, házas vagy nem házas pár neveli, mert a gyermeket így is, úgy is az a pár neveli, csak a jogi helyzet nem tiszta;
- tudományos kutatások bizonyítják, hogy a szülők szexuális irányultsága semmilyen módon nem befolyásolja negatívan a gyermek fejlődését;
- számos országban (pl. Egyesült Királyság, Hollandia, Kanada, Ausztria) fogadtak el olyan jogszabályokat, amely az élettársakat a házastársakkal azonos módon kezelik az örökbefogadás során;
- az azonos nemű párok államilag nyilvántartott kapcsolatát elfogadó országok többségében az örökbefogadást is engedélyezik;
- az Európa Tanács Miniszterek Tanácsa által 2008. május 7-én elfogadott új, a Gyermek örökbefogadásáról szóló európai egyezmény már kifejezetten lehetővé teszi a részes államok számára, hogy azonos nemű bejegyzett élettársak, ill. stabil párkapcsolatban élő azonos, illetve külön nemű élettársak számára lehetővé tegyék az örökbefogadást;
- az Alkotmánybíróság számára iránymutató német Alkotmánybíróság épp néhány hete mondta ki, hogy a bejegyzett élettársak számára a partner gyermekének örökbefogadása nem alkotmányellenes (BVerfG, 1 BvL 15/09);
- az Emberi Jogok Európai Bírósága az Emonet és mások kontra Franciaország [2007] ügyben kimondta, hogy a családi élet védelmének megsértését jelenti, hogy az élettársak nem fogadhatják örökbe partnerük gyermekét, az E. B. kontra Franciaország [2008] ügyben pedig hogy az örökbefogadás engedélyezése nem tagadható meg az örökbefogadó szexuális irányultsága alapján;
- a partner gyermekének örökbefogadása mellett számos hazai szakmai és jogvédő szervezet kiállt, így pl. Magyar Helsinki Bizottság, Társaság a Szabadságjogokért, Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetség (45 tagszervezet), Magyar LMBT Szövetség (6 tagszervezet), Mászág Alapítvány, Budapesti Szociális Forrásközpont.